

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

21. An Capitulum Sede vacante possit absolvere ab hæresi? Et an doctrina hujus quæstionis aliqua alia circa illam inferuntur; & tandem explanatur, quod saltem per Bullam Cœna Domini hæc facultas ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. XXI

An Capitulum Sede Vacante possit absolvere ab heresi?

Et ex doctrina huius Resolutionis aliqua alia circa supradictam questionem inferuntur, & tandem explanatur, quod saltem per Bullam Cœne Domini hæc facultas absolventi ab heresi est reuocata Capitulo Sede Vacante. Ex part. 8. tractat. 4. Ref. 6.

§. 1. Negatiue respondet Suar. in 3. part. tom. 4. sect. 2. num. 4. Ledesma, quem citat, & sequitur Trullench, in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 3. num. 2.

2. Sed contra P. Baldellus tom. 2. lib. 1. disput. 48. num. 21. ubi adducit plures Doctores sentientes Capitulum, Sede vacante, verè gaudere facultate absolventi ab heresi; quia, quamvis Capitulum non succedat Episcopo in iis, quæ illi conveniunt iure speciali delegato, vel ex commissione specialiter illi facta, de quo potest videri Sylvest. verb. Capitulum num. 3. & 4. succedit tamen in iis, quæ conveniunt iure speciali ordinario, ut tradit Panormitanus in cap. verum, num. 9. de foro competent. Felin. in cap. eam te, num. 17. de rescript. & ex illis Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 8. num. 210. cit. & talis est hæc tota potestas dispensandi, & absolventi; cum non detur personæ, sed dignitati, & officio in perpetuum quod signum est potestatis ordinariæ, & non delegatæ, ut videre est apud eundem Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. num. 14. neque dicitur in verbis Concilij, quod detur Episcopis, tanquam delegatis Sedis Apostolicæ; quod esset signum potestatis delegatæ, quamvis esset in perpetuum, ex Gloss. in cap. ad abolendam, de heresi. Panorm. ibidem, num. 9. & aliis apud Sanchez num. 10. cit. Neque obstat in contrarium, inquit Sanchez ibidem, declaratio Cardinalium, quod dicta facultas in Tridentino concedatur Episcopis privative quoad omnes alios Prælatos inferiores: tum, quia de tali declaratione non constat authenticè, neque est promulgata tanquam iudicialis, & habens vim legis; tum, quia non est intelligenda excludere Capitulum, quod, Sede vacante, verè in omnibus est loco Episcopi, & specialiter, quoad facultatem absolventi.

3. Et ita etiam hanc sententiam docet Fagundez in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 15. num. 19. ubi sic ait. Nominè Episcopi comprehenditur Capitulum, Sede vacante. Unde sicut Capitulum, Sede Vacante, olim poterat, vigore prædicti decreti Concilij Tridentini, sess. 25. de reform. cap. 6. ab heresi, & aliis censuris Bullæ Cœne ante prædictam Bullam absolvere; ita hodie poterit in secunda opinione, quam probabiliorè iudicamus. Quamvis enim ea, quæ iure speciali competunt Episcopis, non transeant ad Capitulum, ut cum communi docet Innocentius in cap. cum in cunctis, num. 7. de elect. & Abbas in cap. verum, num. 9. de foro compet. & hæc facultas iure speciali in eo Concilij decreto illis sit concessa: attamen id intelligendum est de iis, quæ Episcopis competunt ex commissione, & ex iure speciali delegato; non verò de iis quæ illis competunt iure speciali ordinario. Hæc autem facultas illis conceditur iure speciali ordinario, non delegato, quia conceditur illis ratione officij, & dignitatis, non personæ. Ita Fagundez, cui novissime addendus est P. Banius in Theolog. mor. tom. 1. tract. 11. quest. 26. ubi sic asserit. Notare lubet primo, quod Episcopus

disponendum, & absolventum?
Et quid quoad absolventum ab heresi?
Etenim Collegium Cardinalium Sede vacante gaudet hæc facultate Concilij? Ex part. 7. tractat. 2. Ref. 3.

Negatiue respondet Filiucius, tom. 1. tract. 120. cap. 10. num. 276. Suarez de Cens. tom. 5. disp. 41. sect. 2. num. 13. Leo in Theol. for. tract. 10. num. 8. Alterius de Cens. tom. 2. disput. 3. cap. 3. conclus. 4. Bonacina de Cens. disputat. 7. cap. 5. punct. 1. num. 6. & Stephanus de Aluin. de iure Episcop. cap. 27. num. 1. Et quo ad facultatem absolventi ab heresi tenet etiam hanc sententiam Ledesma tom. 2. tract. 1. cap. 6. post 20. conclus. 4. §. 1.

2. Probat hæc opinio, quia Sacra Congregatio, ut refert Suarez loco citato & etiam Garzias de heresi part. 7. cap. 11. num. 13. declaravit prædictam facultatem concedi solum Episcopis privative, quoad omnes alios, ergo in dicto cap. Concilij excluditur Capitulum Sede Vacante. Secundò, quia Capitulum Sede Vacante, succedit in his, quæ sunt iuris ordinariæ iure communi generali ad Episcopum spectantis, non verò in iis, quæ competunt Episcopo iure speciali, ex Innocentio, in cap. cum in cunctis, num. 7. de elect. Abbate, & aliis, quos allegat Censò infr. cit. Sed huiusmodi facultas convenit Episcopo, non iure generali, & ordinario, sed speciali, & extraordinario, ipsis Episcopis concessio, ergo non transit in Capitulum, Sede vacante. Ergo, &c.

3. Sed his non obstantibus contrariæ sententiæ ad hæc, quæ tenentur Marcellus Vulpe in Praxi cap. 44. num. 9. Piacensis in Praxi nova part. 2. cap. 1. num. 16. Alzedus in Praxi part. 2. cap. 6. num. 7. Cavantus, in Mar. Episcop. ver. Capitulum, Sede Vacante num. 48. Caspensis in Cursu Theol. tom. 2. tract. 1. §. 1. disput. 17. num. 118. Sanchez de Matrimonio lib. 3. disp. 2. num. 10. Garzias de benef. part. 5. cap. 7. num. 41. & me citato cum aliis Barbola de Praxi Episcop. part. Allegat. 39. numer. 16. quibus omnibus adde Sanctarellum, tract. de Heresi cap. 5. dub. 1. num. 5. Villalobos in summa tom. 1. tract. 21. disputat. 5. num. 5. Et ratio est, quia Capitulum, Sede vacante, non solum succedit in his, quæ competunt Episcopo iure communi generali, cap. cum in cunctis, de Maior. & obed. Sed etiam in his, quæ iure speciali competunt Episcopo tanquam ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinariæ: ut in iurisdictione, quam habet Episcopus ex consuetudine, ut docet Abbas in dict. cap. cum olim. 10. quest. 8. & in cap. si Clerici §. de Adulteriis. De ind. Decius ibid. n. 130. Censò Collectaneo 4. ad decretales Sixti num. 3. Garzias dict. cap. 7. num. 40. plures alios citans. At prædicta facultas licet competat Episcopo iure speciali dicti Tridentini, tamen competit ei iure communi, & ex iurisdictione ordinariæ ei tributa per dictum decretum; cum sit potestas competens non personæ, sed dignitati, vel officio in perpetuum; & consequenter ordinariæ, ergo Capitulum, Sede Vacante, succedit in prædicta iurisdictione dispensandi, & absolventi. Unde ex his patet responso ad rationes Bonacinae, & Filiucij adductas in contrarium. Nota etiam hic, quod Collegium Cardinalium Sede Vacante, gaudet hæc facultate Concilij. Ita docet Caspensis in Cursu Theologico tom. 2. tract. 1. §. 1. disput. 5. sect. 17. num. 120.

Sup. hoc curim in fine §. precedentis Ref. & lege doctrinam Ref. & §. not. seqq.

LIBRERIA
D. M. M. M. M. M.
E. M. M. M. M.

de hæresi occulta possit absolueri, iuris communis esse, ea enim præcis sæculis est laxata à Patribus Ephesini Concilij, cum Quartadecimanos reconciliare Ecclesiæ Ephesini Concilij actione 6.p.2.

4. Deinde quarto, æquid Episcopi facultatem habeat eam remittendi antiquo Lucij tertij beneficio? hæc enim est eius oratio in cap. ad abolendam 9. extra de hæreticis, si qui verò fuerint, qui à lege Diocæsana iurisdictionis exempti, soli subiaceant Sedis Apostolicæ potestati, nihilominus in his, quæ sunt contra hæreticos instituta, Episcoporum subeant iudicium, quod ergo de hæresi inquirere, eaque remissa reconciliare hominem Ecclesiæ, Episcopus valeat, noui non est, ac specialis iuris, sed antiqui.

5. Secundo, meminisse conuenit, Episcopum communi iure de omni casu posse absolueri, quem sibi Pontifex specialiter non reseruauit, Caietan. verb. excommunicatio, cap. 1. & expressè Innoc III. cap. nuper 29. de sen. excom. his verbis: Quia conditor canonis eius absolutionem sibi specialiter non reseruauit, eo ipso concessisse videtur facultatem relaxandi.

6. Et id quoque in hac materia aduertere est necesse, hæresim præcis maiorum ævo, canonumque lege, Pontifici reseruatam non fuisse, vt patet ex cap. non erit 49. extra de sententia excommunicationis, & cap. ad abolendam 9. de hæreticis, nam ille, id est, Honorius III. cap. non erit 49. excludit quidem de sacris, ac de piorum cœtu hæreticos, qui statuta libertati Ecclesiasticæ contraria seruari curant, nec tamen indicat cordi sibi esse, vt non nisi annuente se ac probante, reddantur Ecclesiæ, posteriori autem datur facultas Episcopis, quemadmodum & in cap. per hoc, 17. de hæreticis in 6. eos iudicandi, puniendi, restituendi templis, Ecclesiæ, ac Sacramentis eius, si continuò post deprehensionem erroris ad fidem Catholicæ unitatem sponte recurrere, & errorem suum ad arbitrium Episcopi regionis publicè consenserint abiuurare, cap. 9. de heret.

7. Quæ oratio si est vera, si canonicis legibus congrua, facilis se mihi expeditur via ad finem postremæ huius sententiæ aperit. Nam quæ potestatis sunt ordinatæ in Episcopo, hæc facere Capitulum potest Vacante Sede, vt est in cap. cum olim, de maioriatate & obedientia; sed absolueri ab hæresi iure est concessum Episcopo, eadem enim potest in hac causa, quæ Inquisitor fidei, sicut in decretali per hoc, 17. de heretic. in 6. habet Bonif. ergo & Capitulum, cum vacat Sedes.

8. Secundo non dicit Concil. Episcopum absolueri posse de hæresi tanquam delegatum, aut auctoritate Apostolica, facit ergo iure ordinatio.

9. Argumentis respondendum, primo quidem, negando propositionem eius maiorem, enim verò cum hæreses absoluende auctoritas, Inquisitori sit communis cum Episcopo, vt habetur in citato c. 17. de hæreticis in 6. causa reddi nulla potest, quæ suadeat, infularum Episcopatum; pedique Pastoralis vllam à Papa rationem habitam esse, in istius concessione facultatis.

10. Secundo minor item est neganda, cum nunquam non fuerit, quin Episcopus subditos de hæresi absoluerit, vt patet ex citatis antè canonibus.

11. Ad confirmationem dicendum est, ad ius commune Episcopi, speciale quoque Tridentini accessisse, non fieri tamen cumulatione hac iuris, vt quod ei ad illam diem permissum fuerat ex officio, modò tantum fas sit illi aggredi precario, solòque Patrù beneficio: Huc vsque B. Pagnius contra Snaez.

12. Verum licet hæc opinio sit satis probabilis, stando in terminis Concilij Tridentini, hodie tamen non est in praxi admittenda, stante Bulla Cœnæ, quæ hanc facultatem Episcopis etiam adimit, vt ego

fusus alibi probaui; & absolute primam sententiam tenet Rodriguez in summa tom. 1. cap. 71. num. 25. vbi sic ait: Verdad es que la concession hecha à los Obispos para absolver de la heregia occulta, aunque no estuuiera derogada, no se traspasa al Cabildo, Sede vacante, porque esta compete à los Obispos por derecho especial, de manera que no se comunica à su Vicario: Ita ille.

RESOL. XXII.

An Capitulum Sede Vacante possit procedere contra Hæreticos? Et an Vicarius Capituli Sede Vacante iure ordinario debeat assistere Inquisitoribus in dictis causis Fidei? Ex p. 8. tit. 4. Ref. 3. 7.

§. 1. Ad hanc quæstionem, me citato, sic respondet Carena tract. de S. Officio part. 1. tit. 6. §. 3. num. 10. Capitulum, Sede Vacante, succedit in iurisdictione, Episcopo defuncto, Episcopo competenti iure ordinario, non autem iure delegato, Barbosa, qui alios allegat, de Officio Episcopi, part. 3. alleg. 36. n. 10. vnde cum in causis hæresis proceditur ex parte Episcopi, iure ordinario, non est dubium quin Vicarius Capituli, Sede Vacante, debeat assistere Inquisitoribus in dictis causis fidei, Farin. quæst. 186. num. 177. Diana Resol. moral. tract. 8. part. 4. resol. 33. & Ferdin. de Castro Palao, dicto puncto 12. §. 1. num. 5. qui alios in referunt.

2. At in casibus in quibus Episcopus procederet, vt delegatus, vt cū in causis hæresis proceditur contra exemptos, nam in hoc casu Episcopum non posse, vt ordinatum, sed vt delegatum considerari, secundu communiore opinione tradidit Farin. dicta quæst. 186. num. 7. tunc non posse Vicarium Capituli procedere, magis etiam comm. voluerunt scribentes, quos longa serie cumulat, & sequuntur Farin. obis pra. n. 18. & seq. Castro Palao n. 6. & Diana Verf. sed an Capitulum, & hoc quidem de stricto iure procedit, quoniam in contrarium pro Vicar. Capituli sentit Quaranta in summa Bullarj in verb. Capitulum; Sede Vacante, num. 2. in principio, vers. & primo, vt intelligatur, cuius opinione in praxi video in nostra Inquisitione Cremonæ obseruatum. Ita Carena, cui adde, me etiam citato, Barbosa tract. de can. cap. 42. num. 68. & alios penes ipsum.

RESOL. XXIII.

An Capitulum Sede Vacante possit dispensare in petitione debiti, & concedere facultatem absoluendi reseruatam? Idem est dicendum de eius Vicario, aut Provisore. Ex p. 8. tit. 4. Ref. 47.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Molina de iust. tom. 6. tract. 5. disp. 11. n. 5. vbi sic ait: Dubium est vtrum Capitulum, Sede Vacante, & loco illius, Vicarius, seu prouisor illius dispensare in iis potest ratione Episcopalis iurisdictionis vt in votis, in quibus Episcopus dispensare potest, in petitione debiti, vt illegitimus minores Ordines suscipere possit, & obtinere beneficium aliquod simplex, iuxta c. 1. de filiis Presbyter. l. 6. Quamuis autè quidam negauerint, ducti, quod dispensatio sit vsus voluntariæ iurisdictionis, & quod ad Capitulum, Sede Vacante, solum deuoluatur iurisdictione necessaria: contrarium tamen est dicendum cum Panormitano c. cum olim, de maioriatate & obedient. n. 2. vers. octauo dubitatur, cum Nauarr.